

Összeszedett morzsák Vajda Tanár Úr 90. születésnapjára

Tanár Úrnak tisztelettel jelentem: osztálylétszám 30. Jelen vagyunk húszan.

Igen, az osztály létszáma negyedikben 30 fő volt; néha több is, s most igazán hiányzik közülük, közülünk 10.

A mi lányosztályunk '56-ban elsőként kezdte a gimnáziumot akkor még a „prepák” (tanítóképzősök) mellett, s mi, ott, Cinkotán szerencsésen be is fejeztük a tanulmányainkat. Mi a kollégisták 16-an (az enyhe többség) duplán koptattuk a padokat, délelőtt és délután is, mert a bejárók szerint irigyelt közelségből, csak az emeletről kellett lemennünk. Ott fenn volt a Diákotthon, de bármennyire is szerette volna a vezetőség, a mi négy évünk alatt '56-tól '60-ig nem kapott kollégiumi minősítést. Sőt, az érettségi „bizin” és tablón még a hosszú és kevésbé szép név díszel: „Cinkotai 12 évfolyamos Iskola és Nevelőintézet.” Az utódok hálásak lehetnek, hogy olyan névadójuk lett, mint Szerb Antal.

Azonban a hosszú és jellegtelen név nem változtatott azon, hogy mi ebben az intézményben nemcsak oktatásban, de a szigor és szeretet jó egyensúlyán alapuló nevelésben is részesültünk.

Az egyöntetűen sikeres érettségi után szétszéledtünk, de utána öt-tíz évenként rendszeresen kerítettünk időt a találkozásokra. Elmeséltük a továbbtanulás nehézségeit, sikereit, beszámoltunk párválasztásunkról, dicsekedtünk gyermekeink fényképeivel; megosztottuk gondjainkat és örömeinket. Aztán ahogy múltak az évek, szeretett osztályfőnökünk, Buci néni (Dr. Fenyvesi Margit) javaslatára is, sűrítettük az összejöveleket, mert mi is rájöttünk, hogy vágtatni kezdett velünk az idő. Észre se vettük és már az unokákról mesélhettünk, vagy akár az egyetlen dédunokáról, no meg arról, hogy hol fáj, és egyelőre még mi nem fáj. Közben azonban mind előjöttek a régi szép diákkori emlékek. Emlékeztek? És arra ki emlékszik? Meséld el, hogy is volt az, amikor! A ma már évenkénti találkozóinkon ilyenkor újra tizenéves csitrik leszünk, akik az amúgy akkor nem nagyon kedvelt kék egyenköpenyben rohanganak a sulis-étkező-hálóterem háromszögben, s közben számtalan disznóságot követnek el (amelyekről a visszaemlékezéseinkben ma már „csínyekké” szépülnek).

Na meg a kertben! „Emlékeztek, amikor virágot adtunk a Vajdának; talán névnapjára vagy születésnapjára? Nem a boltban vettük és nem a réten szedtük, hanem Smelő bácsi gyönyörű cserepes muskátlijait választottuk ajándékként. Aztán amikor a kedves öreg kertész benyitott a tanterembe, s 'na megvannak a virágtolvajok!’ felkiáltással elvitte a zsákmányt – égtünk, mint a rongy.” A Tanár Úr az incidens ellenére megköszönte a figyelmességünket, mert a rosszul megvalósított jó szándékunkat látta benne.

„Aztán emlékeztek, amikor egyik április elsején, a Tanár Úr – feleltetés helyett – előadást tartott arról, hogyan került Lőrinc a dinnyébe? Ma is

látom, amint féktelen csikók módjára végigröhögjük a matek órát... Vagy amikor egy fordított napon nagy színészi átéléssel elszavalt egy szerelmes verset vagy fájdalmas ódát, de a fájdalom oka csak egy tyúkszem volt...?”

„És arra, amikor Zsú nagyot sóhajtva a feladat végére ért és aláhúzta az eredményt: 6/2. Mire a Tanár Úr: 'Igen, na és tovább?...' Boci szem, rebegő pillák: 'Nem értem Tanár Úr.' Kínos, pissenés nélküli csönd, kézzel-lábbal mutogatunk a padokból, mi jöhet még, ha a föld sem nyílt meg? S akkor a Tanár Úr, aki nem tudott mit kezdeni a női könnyekkel, helyben hagyta az eredményt s egy 'jól van Zsú'-val helyére küldte kettessel őt.” Ehhez még hozzátartozik, hogy Zsú a nyugdíjazásáig remekül megállta helyét, mint főkönyvelő!

A Tanár Úrnak nyilván van emléke egy kúp felszínének kiszámításáról is, ami valahogy nem akart kiterülni a táblán, s csak az derült ki róla, hogy egy kúp kis jóakarattal akár lehetne gúla is!

Na és az a félelmetes, fekete notesz! A mindent tudó és őrző, rettegett! Mennyire tudta belőle a Tanár Úr, hogy ki, mikor és miből felelt rosszul. Aztán meglepetésre az érettséginél az is kiderült, hogy a delikvens miből felelt jól, elég jól vagy kitűnően! Ezzel a kis fekete notesszel az találkozóinkon szembesültünk, már mint kedves ismerőssel, mert a Tanár Úr rendszeresen elhozta s vele együtt az emlékeit is.

Én emlékszem a kezdetekre, amikor az '56-os tanévben éjszaka a „koleszban” ügyeletes férfi tanárként vigyázott ránk Vajda Imre. Volt, hogy szakálasan – amit nehéz volt elhinni, mert a Tanár Úr mindig frissen volt borotválva – friss Caola-illat lengte körül, s ezzel sokunknak megteremtette a férfiideált. Ma már nem ciki bevallani, sok kamaszlány szíve hevesebben dobogott miatta; ki ezért tanulta a matekot, ki pont emiatt nem.

Nekem nem volt problémám a matekkal, de emlékezetes a magyar érettségim, ahol Jókai életét és a „Kőszívű ember fiait” húztam. Az életrajz a kevés adat és évszám miatt elég rövidre sikerült, ezért a fiúkat kezdtem sorolni, de leblokkoltam, amikor nem jutott eszembe a Plankenhorst-lány neve. A Tanár Úr segítségemre sietett, mondván, hogy nem kell úgy zavarba jönni, mondjam ki nyugodtan, hogy Jenőt a SZERELEM tartja Bécsben!

Engem fizikából is átsegített, mert amikor a folyosón elsírtam, hogy nem jut az eszembe semmi, de semmi, azt mondta „Ne vicceljen, Dzsudi.., hát persze, hogy tudja ezt:” s gyakorlatilag lediktálta a tétel vázlatát.

S emlékszünk Magdára, aki az irigyelt külföldről, Csehszlovákiából jött. Neki megengedtük, hogy néha akár meg is verje Vajda Imrét. Teniszben, mert Magdi ott kinn korosztálya menő teniszezője volt. Igen, mi is játszottunk a tanárok ellen, pl. röplabdáztunk ellenük és velük... Nekem meg a megtisztelő játékvezetői státusz jutott és elfogadták minden döntésemet mindkét térfélen, pedig a legfiatalabb voltam.

Én két évet egy másik gimnázium osztályában végeztem; a harmadik osztályban úgy jöttem át, hogy kb. egy tanévnyi lemaradásom volt matekból s pont az alapok hiányoztak. A tételek kidolgozása közben azt mesélték a lányok, hogy az nem bukhat meg, aki a Pythagoras-t tudja, de ezen kívül elengedhetetlen követelmény a másodfokú egyenlet megoldó képlete is. „De úgy, hogy ha valaki éjjel, álmából felkelti, akkor is hibátlanul kell fújnia!” – ezt meg a Tanár Úr mondta. Talán az ábécét se tudom úgy, mint ezt, bár azóta soha senki nem kérdezte tőlem. Ha gimnazista gyerekeim előtt kicsit hencegni támadt kedvem, akkor megcsillogtattam „matek-tudásom.” Ha Isten megsegít, és nem romlik az átlagnál jobban a memóriám, akkor majd még szeretném ezt átadni az unokáimnak is; azzal a sok verssel együtt, amit még Margit néni tanított sok-sok éve nekünk, nekem.

S emlékezek a kirándulásokra? Soha nem volt rossz idő a túrázáshoz! Milyen sokunkkal szeretettette meg a természetet osztályfőnökünk és az általunk választott helyettes osztályfőnök, Vajda tanár Úr!

Ki emlékszik még arra, hogy mi a LEHETETLEN? Hát az, hogy „a Vajda” elkéssen az órájáról! Vagy az, hogy elfelejti a mai dátumot.

Így csipegettük, csipegetjük össze az emlékmorzsákat, vidámakat és szomorúakat, „publikusakat” és olyanokat, amelyek csak nekünk jelentettek és jelentenek valamit. Talán azért kedvesek, mert a fiatalságunkat hozzák vissza. Ahogy kopnak mellőlünk az emberek, mi egyre ragaszkodóbbak leszünk egymáshoz; szeretettel emlékezünk az együtt töltött diákévekre, tanárainkra, korán elment osztálytársainkra.

Hasonló jó csapatot kívánnánk utódainknak, de tudjuk, ilyen banda, mint mi, nem lesz több a világon (☹)!

Az 1960-ban végzetek „emlékezés-morzsái”